

MOITA IMPROVISACIÓN E PUBLICIDADE, POUCOS AVANCES

Fins Eirexas*

© Alberte S.R.

Como todos os anos, é bo facer un balanço do acontecido dentro do panorama ambiental galego no pasado 2008 e tamén da lexislatura que acaba de rematar. Foi esta unha lexislatura na que se aprobaron leis de transcendencia ecolóxica como a da paisaxe, a da minaría, a de montes, a de residuos ou o canon hidroeléctrico, e está por ver se o seu desenvolvemento, que deberá concretarse en 2009 e anos sucesivos, se fará ou non de xeito sustentábel. Todas estas normas, avanzadas unhas e máis contraditorias outras, constitúen o novo marco de referencia no que incardinar as distintas iniciativas da Administración, que se desenvolverán de xeito práctico a través de diferentes decretos e planos sectoriais. Mais, se estas políticas sectoriais a desenvolver carecen de perspectiva transversal, non teñen as cuestións ambientais como referencia obrigada ou non están coordinadas entre si, pouco poderán achegar para avanzarmos cara a sustentabilidade. Normas avanzadas dende o punto de vista ambiental, quer a Lei de Residuos de 1998 (estatal) ou a Lei de Conservación da Natureza Galega (2001), non resolveron aberracións coma o Plano SOGAMA ou a cativa Rede Natura 2000 poxada polos gobernos Fraga ao mellor ofertante.

No 2008, a experiencia con outras planificacións sectoriais tramitadas polo bipartito, quer o Plano de Acuícola, o de Instalacións Náutico-deportivas, de Infraestruturas de Comunicación ou o Eólico, amosa que as cuestións ambientais seguen supeditadas aos intereses políticos (caso dos muiños, as estradas e o AVE), ou o que é máis grave, a intereses empresariais, como aconteceu coas piscifactorías e os portos deportivos. Botamos en falta unha maior sensibilidade ambiental nas políticas públicas, así como máis coordinación e transversalidade nas actuacións, e menos improvisación.

© Alberte S.R.

ENERXÍA EÓLICA

Estas eivas, mesmo poden dar ao traste coa efectividade de medidas certamente avanzadas, como é o caso do Decreto Eólico e a polémica creada arredor do concurso recentemente adxudicado por Industria. Unha norma con importantes avances –aínda que insuficientes–, como a exclusión do aproveitamento eólico da Rede Natura 2000 –vixente en cada momento–, e que garante por primeira vez o rexeitamento automático dos proxectos con DIA (Declaración de Impacto Ambiental) negativa, ficou nun segundo plano pola liorta político-mediática montada arredor da concesión dos MW. Aconteceu que a resolución do concurso fíxose pola decisión política de non modificar previamente o insustentábel plano eólico herdado do PP e sen ter aínda definido o modelo enerxético que queremos para o país. Para ADEGA ese novo modelo terá que pasar necesariamente pola suficiencia, a eficiencia e as enerxías renovábeis como verdadeira alternativa, e non só como máis megavatios no mercado, por moi transparente que sexa a súa adxudicación.

Con todo, a "bola eólica" fica agora no tellado da Consellaría de Medio Ambiente: está na súa man aprobar unha ampliación da Rede Natura longamente agardada polo ecoloxismo e cen

veces vendida polo conselleiro Manuel Vázquez, para "blindar" o noso patrimonio natural fronte á nova vaga de muiños. Está tamén na súa man aprobar os PORN (Planos de Ordenación dos Recursos Naturais) e PRUX (Planos Reitores de Uso e Xestión) que acumulan xa un escandaloso retraso, para excluír aos espazos protexidos do aproveitamento eólico, así como emitir as DIA negativas para aqueles proxectos que corresponda por ameazar o noso patrimonio natural.

RESIDUOS

Este 2009 verá tamén a luz novo Plano de Xestión de Residuos Urbanos de Galiza (PXRUG), un proxecto que deberá rachar definitivamente co modelo SOGAMA, apostando pola redución, a reciclaxe, a compostaxe e a descentralización. Visto o documento avanzado pola Consellería de Medio Ambiente en 2008, ADEGA considera que o borrador do novo PXRUG conta cunha filosofía, obxectivos e instrumentos bastante acaídos, constituíndo un avance significativo sobre o actual marco de referencia (Plano SOGAMA). Apóstase pola recollida selectiva porta a porta, a ampliación da rede de puntos limpos ou a definitiva implantación da compostaxe. No entanto, unha análise polo miúdo revela que a concreción destas propostas afástase dalgúns dos principios inspiradores do Plano. A comarcalización é escasa, con poucas e grandes infraestruturas de tratamento e a aposta pola metanización non afasta a ameaza da incineración, e o programa financeiro non prioriza a prevención, a educación ambiental e a compostaxe.

ORDENACIÓN DO TERRITORIO

A ordenación do territorio e o urbanismo, especialmente no litoral, ten este ano unha data chave. Se en 2008, feitos consumados como o Plano Acuícola reduciron a capacidade para ordenar racionalmente a costa galega, en maio deste ano remata a moratoria urbanística establecida pola Lei de Medidas Urxentes. Para entón, moi probabelmente seguiremos sen Lei do Litoral. Asistiremos daquela a unha nova vaga urbanizadora na costa, desta volta da man da obra pública? E as medidas anunciadas polo goberno central para promover obras nos concellos, integranse nunha planificación sustentábel do territorio ou será máis improvisación e ladrillo a discreción?

© Albert S.R.

GEI E TRANSPORTES

As grandes infraestruturas de transporte semellan seguir sendo un dogma intocábel para as Administracións. A ampliación do modelo de transporte por estrada (Plano de Estradas, "Vigo Integra") e a implantación do AVE "aparcen" o concepto de mobilidade sustentábel, en especial a que representa o tren de proximidade, apostando por máis quilómetros de autovías e polo AVE. O Plano de Estradas recunha nun modelo insustentábel de comunicacións baseadas na utilización do vehículo particular, para o que se quere inzar o país de vías de velocidade media-alta que supoñen un maior gasto en combustíbel para a cidadanía e máis emisións ao ambiente. Arestora en Galiza as emisións de GEI (gases de efecto invernadoiro) debidas ao transporte supoñen arredor dun 20% do total, e están subindo. Este tipo de planificación ignora ademais as medidas propostas pola Unión Europea en canto á mellora da calidade do ambiente, que obrigan aos Estados membros a favorecer a eficiencia enerxética, tamén na dotación das infraestruturas, e promover alternativas ao uso do vehículo particular. Chama a atención, especialmente, que ignore tamén o propio Plano de Acción contra o Cambio Climático.

ESPAZOS PROTEXIDOS

No capítulo dos espazos protexidos, o 2008 deparou algúns pequenos avances forzados por loitas directas (Penedos de Traba, Pena Trevinca, algúns espazos de interese local), moi lonxe do que os ecoloxistas vimos demandando e o país merece: a prometida ampliación da Rede Natura foi novamente aparcada mentres piscifactorías, canteiras, centrais hidroeléctricas e muiños eólicos seguen "collendo sitio". A administración ambiental amosou a súa inoperancia e contradicións ao non ser quen de defender espazos emblemáticos como Corrubedo, as Fragas do Eume ou os

Canóns do Sil fronte a proxectos delirantes coma a macropiscifactoría da Laxe Brava, as macrobalsas das minas das Pontes e Meirama ou novas centrais hidroeléctricas, mentres seguía a vender unha natureza case bucólica. Se a Consellería de Medio Ambiente quere que a sociedade e os ecoloxistas tomemos en serio as súas propostas deberá superar estas contradicións.

CACIQUISMO RESESO

Mais no intre en que se están a tramitar políticas chave para a consecución ou non dunha Galiza ecoloxicamente sustentábel, a falta de diálogo da Consellería de Medio Ambiente coas organizacións ecoloxistas resultou certamente inaceptábel. Manuel Vázquez volveu amosar unha actitude irresponsábel e belixerante co movemento ecoloxista galego que culminou co seu intento de controlar e silenciar ás voces críticas promovendo un ecoloxismo domesticado e servil "a golpe de subvención". Unha entidade recién nacida - a FEGAMA- recibiu máis do 55% do importe total das subvencións concedidas por Medio Ambiente. Agora o Sr. Vázquez ten xa quen lle aplauda a súa política.

COMPROMISO CIDADÁN

Dende ADEGA manifestamos novamente o noso compromiso coa cidadanía na intención, pese a quen lle pese, para seguir defendendo o medio ambiente e o patrimonio natural do país de xeito independente e con espírito crítico, tal como vimos facendo desde hai 33 anos. As plataformas cidadás contra o plano acuícola, contra a especulación urbanística, as matanzas de raposos e outros animais, en defensa do tren ou contra os transxénicos, son a expresión dese fenómeno.

* Fins Eirexas é o Secretario Executivo de ADEGA.